

Kalandozások múltban és jelenben

„Humán” erdei iskolai programunk

FRANCIÁNÉ KELLÓ MARIANN – SZÜCS MÁTYÁSÉ

mariannkello@yahoo.com, junomarika@gmail.com

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskolája,
Napközi Otthonos Óvodája

Kulcsszavak: irodalmi és történelmi értékeink, motiváció, képességfejlesztés, együttműködés, érzelmi, kompetencia

*Minden talajban megterem valamiféle virág.
Minden napnak van valamilyen öröme.
Neveld rá a szemedet, hogy meglássa azt.
(Wass Albert)*

Mitől „humán” a mi programunk?

Az erdei iskola önmagában nem tekinthető újdonságnak, iskolánkban is már több mint egy évtizede működik. Mindig a 6. osztályok vesznek részt a programban. Az erdei iskola általában főleg a természeti környezet megismerésére szolgál, mi azonban nem csak természetismereti orientáltóságú programot indítottunk, hanem 2005-től minden év májusában az ének és rajz tagozatos gyerekek számára humán jellegűt is.

A mi humán jellegű erdei iskolánk különlegessége, hogy a tanulók addigi történelmi és irodalmi ismereteit felhasználva és újragondolva játsszuk el a honfoglalástól a török korig a magyar történelem fontos állomásait, keressük, kutatjuk ezeknek a koroknak az emlékeit. Arra igyekszünk tanítványainkat nevelni, hogy ismerjék meg jobban elődeink életét és tetteit, óvják, védjék történelmi és kulturális értékeinket. Természetesen a természet tisztelete és szeretete is helyet kap ebben.

A „humán” erdei iskola helyszínét úgy választottuk ki, hogy a közelben legyenek olyan történelmi, irodalmi nevezetességek, emlékhelyek, amelyek kapcsolódnak a kiválasztott korszakhoz. Így találtunk rá Bükk-szentkeresztre, majd Bánkútra.

Kiválasztott szálláshelyünk a Bükk-fennsík szívében található, kivételes természeti adottságú környezetben. A környék teljes képet nyújt a Bükk növény- és állatvilágáról, ugyanakkor a közelében található középkori történelmünk több nevezetes helyszíne.

A csodálatos kilátás, a hegyvidéki klíma és a háborítatlan természet nagy élményt jelent az Alföldön élő városi gyerekeknek. Bánkútról könnyen megközelíthető Lillafüred, Bükk-szentkereszt, Miskolc és Eger városa is.

Az erdei iskola előkészítése

Az erdei iskolai program maradéktalan megvalósítása érdekében gondos előkészítő munkára van szükség. Minden évben február végén, március elején kialakítjuk a csoportokat, és kijelöljük a csoportvezetőket. Különösen ügyelünk arra, hogy egy csapatba különböző képességű, érdeklődésű gyerekek kerüljenek. Igyekszünk lehetőséget nyújtani minden gyermekérvényesülésére. Az együttműködés feltételeinek kialakításával az is célunk, hogy a tanulók örömeiket leljék a társakkal való együttműködésben.

A csoportalakítás után megkapják a gyerekek az előzetes feladatokat. Először minden csoport kihúz egy történelmi korszakot (honfoglalás, államalapítás, tatárjárás, Anjouk, Hunyadiak, török kor), amelyhez igazodva csapatnevet kell kitalálniuk, majd indulót, csatakiáltást, zászlót vagy címert és egy kincsesládát kell készíteniük. Ehhez kapnak segédanyagokat, forrásanyagokat is. A kapott kor hangulatát és eseményeit kell majd az erdei iskolában felidézniük egy maguk által kialakított drámajáték keretében, melyhez a jelzésértékű jelmezeket és kellékeket maguk készítik el.

A felkeresendő nevezetességeket és helyszíneket a csoportnak vagy a csoport egyik tagjának „kis idegenvezetőként” kell bemutatnia a társainak. Ezen kívül a csapatoknak egy koszorúról is gondoskodniuk kell, amelyeket majd elhelyeznek egy-egy emlékhelyen.

Előzetesen kiadunk ún. állandó feladatokat is, amelyeket az út során, illetve a kirándulás hetén folyamatosan oldanak meg (útvonaltérkép, naplóvezetés, képregény, kedvenc fáink, virágaink, időjárás stb.).

Természetesen mindvégig figyelemmel kísérjük és tanácsainkkal segítjük a tanulók felkészülését.

A „humán” erdei iskolai program megvalósításáért felelős pedagógusok: az osztályfőnök, aki a szállás, étkezés biztosításáért és a pénzügyekért felelős, a történelem és/vagy magyar szakos a szakmai programok előkészítését és lebonyolítását intézi, a harmadik pedagógus pedig az osztály tagozatának megfelelően rajz vagy ének szakos, aki szintén a szakmai munkát segíti.

Az erdei iskola programja

Az erdei iskola programjában a napokat 3 részre tagoltuk: délelőtti, délutáni és esti foglalkozásokra. A napokat történelmi korokra osztottuk, és ehhez kapcsoltuk a kirándulások helyszíneit, nevezetességeit, a feladatokat és az esti drámajátékot. Minden csapatnak volt saját mappája, amelyben a feladatok megoldásait, elkészített munkáikat gyűjtötték össze. Ebbe írták a napok krónikáját is.

Mivel a programunk komplex jellegű, valamennyi kompetenciaterület fejlesztésére alkalmas. Mi a következő kompetenciákra fektettük a hangsúlyt: anyanyelvi kommunikáció, személyközi és állampolgári kompetenciák, társas v. interperszonális kompetenciák, hatékony, önálló tanulás, digitális, kulturális kompetenciák, természettudományi és technológiai kompetenciák.

Az alábbi táblázat tartalmazza a részletes programokat, célokat, az alkalmazott módszereket és eszközöket.

	<i>A foglalkozások megnevezése</i>	<i>A foglalkozások pedagógiai célja</i>	<i>Módszerek/munkaformák foglalkozásonként</i>	<i>Terep, oktatási segédanyagok, vizsgálati eszközök, szemléltető és bemutató eszközök szakirodalom, egyéb tárgyi eszközök megnevezése foglalkozásonként</i>	<i>A foglalkozás megvalósításában résztvevő szakemberek (pedagógus, külső)</i>	<i>Az ellenőrzés, értékelés és visszacsatolás módja foglalkozásonként</i>
1. nap	<i>Az ember és a környezet viszonya az „Árpád-korban” és ma</i>					
Dél-előtt	Utazás, érkezés Az általános napirend és az állandó megfigyelési feladatok ismertetése, versenyhirdetés	Motiváció	Megbeszélés	Dénárok vagy gyöngök	Szaktanárok	
Délután	Túrázási alapismeretek Az erdő fohásza (Feladat: a vizek fohászá- nak megírása) A szálláshely környé- kének megismerése Az útvonal rögzítése	Vigyázz saját magad és mások testi épsé- gére! A Bükk jellegzetes fáinak a megismeré- se	Beszélgetés Túrázás Bálvány- tetőre a Petőfi- kilátóhoz	Terep: bükki zöld tú- ra Térkép	Pedagógusok Helyi szakember	Túrán térképolvasás Rajz, feladatlap
Este	A csapatok bemutatko- zása „Múltidéző” I. szerepjáték Honfoglalás, letelepe- dett életmód Államalapítás, első tör- vényeink Eredetmonda kitalála- sa a fehér sasról	Közösségformálás A történelmi ismere- tek újszerű, játékos felelevenítése a gyűjtött mondák alapján. Alkalmazkodás az újtörténelmi hely- zethez	Előzetes felkészülés alapján drámajáték Közös fogalmazás	Zászló, címer, kin- csesláda, csatakiáltás Magnó, könyvek, sze- repjáték kellékei, jelmezek	Pedagógusok (törté- nelem, rajz, magyar, ének)	A jelenetek közös elemzése Játékpénz (dénár, gyöngy)

2. nap	Bükki csodák felfedezése					
Dél- előtt	Bükkszentkereszt múltja és jelene	Helytörténeti érté- kek, hagyományok megőrzése	Az „idegenveze- tők” kiselőadásai Koszorúzás, túra, népi játékok	Bükkszentkereszt: helytörténeti mú- zeum, boksák, Ló- fő-tisztás, IV. Béla emlékmű	Pedagógusok	Játékpénz
Dél- után	Lillafüred Fotózási technikák	Nevezetességeinek megismerése; a víz szerepe Lásd, fotózd, raj- zold, de ne bánts!d!	Kirándulás, erdei kisvasút Kiselőadások Barlangtúra	Lillafüred: István- barlang, vízesés, Hámori tó, őskohó Fényképezőgép, vázlatfüzet	Idegenvezető, pe- dagógusok	Játékpénz Vizek fohásza (versírás) Üvegfestés, fotó és rajzverseny
Este	„Múltidéző” II. sze- repjáték IV. Béla, a 2. hon- alapító A vizek fohásza Rókavadászat	Történelmi isme- reték újszerű al- kalmazása A hősiesség példái az Árpád korban	Drámajáték Vers előadása TOTÓ – csapatver- seny	Magyar mondák „Rókák”, zseblám- pa	Osztályfőnök, pe- dagógusok (törté- nelem, ének, rajz)	Feladatlap Játékpénz

3. nap	„Várak és templomok”					
Dél-előtt	Diósgyőri vár	Közvetlen tapasztalatszerzés valós történelmi helyszínen	Várlátogatás	Diósgyőri lovagvár, királyi panoptikum, pénzverde	Idegenvezető	Feladatlap Játékpénz
Délután	Miskolc Deszka-templom Miskolctapolca Barlangfürdő	Műemlékek, természeti ritkaságok fokozott védelme	Közös éneklés Szabadidő	Miskolc Miskolctapolca	idegenvezető rajz szakos tanár	Rajzos feladat
Este	„Múltidéző” III–IV. szerepjáték Az Anjouk Az „igazságos Mátyás” kora Várépítés Bátorságpróba	Személyiség-fejlesztés: történelmi nagyjaink példázata A legismertebb csillagképek megismerése	Drámajáték Csoportmunka Egyéni megméretetés	Magyar mondák, drámajáték kellékei Lego	Pedagógusok	Játékpénz

4. nap	„Summáját írom Eger várának...”					
Dél-előtt	Múltidéző séta Egerben	Irodalmi és történelmi ismeretek élményszerű bővítése, felelevenítése	Egri kirándulás A várvédők esküje Koszorúzás	Székesegyház, vár, Varázstorony, Gárdonyi- emlékek, minaret, Dobó tér Feladatlap	Idegenvezető, pedagógusok	Játékpénz
Dél-után	Bélapátfalvi monostor		Egyéni információgyűjtés Rajzok készítése			
Este	„ Múltidéző ” V. szerepjáték Török-kor Ki mit tud az Egri csillagokból? Búcsúest	Tanulj meg alkalmazkodni, áldozatot hozni a társaidért! A gyűjtött információk alkalmazása	Drámajáték, feladatlap Csoportok vetélkedője	Drámajáték kellékek	Pedagógusok (történelem, magyar, rajz)	Históriás ének Játékpénz
5. nap Dél-előtt	Összepakolás Takarítás Kiállítás az elkészült munkákból Élményeim az erdei iskolában A heti munka értékelése Jutalmazás	A helyes értékrend kialakítása	önértékelés	Értékelőlap a programokról és csoport/ egyén munkájáról	pedagógusok	értékelőlap, jutalmak (oklevél, könyv stb.)
Dél-után	Hazautazás					

A tapasztalatok

A nyolc év tapasztalata nagyon pozitívnak mondható. A tanulók igen komolyan vették már a felkészülést is. A csapatok ügyesen szétosztották maguk között a feladatokat, és becsületesen készültek a programokra. Ritkán fordult elő, hogy valaki kivonta magát a munkából, sőt, az előzetes felkészülés közösségépítő szerepe is jól érzékelhető volt. Az esténkénti szerepjátékok kellékeinek (minimális díszlet, jelmez) elkészítésébe egyre több „külsős” (szülő, nagyszülő, nagyobb testvér) kapcsolódott be.

Az erdei iskolában is folytatódott a gyerekek lelkesedése, és igyekeztek mindent megtenni a siker érdekében. Ahogy teltek a napok, a versenyszellem is egyre nőtt. Elégedettek lehetünk, mert a kitűzött célokat mindig sikerült megvalósítani. A tervezett programokat, a kirándulásokat és a hozzájuk kapcsolódó feladatokat szinte maradéktalanul teljesítettük. A tanulók sokféle módon, változatos munkaformákban jutottak új ismeretekhez, komplex módon alkalmazták a gyakorlatban addig megszerzett tudásukat.

Természetesen nagyon fontos számunkra a gyerekek elégedettsége is. Ezt tükrözik azok a csoportos és egyéni értékelőlapok, amelyeket az utolsó napon kitöltöttek.

A csoportos kérdőívekben a legjobban tetsző programokat állították sorrendbe, az egyéni értékelőlapon pedig irányított kérdések segítségével leírhatták saját véleményüket nemcsak a programokról, hanem a csoportjuk munkájáról is.

Hogy ez az egy hét valóban nagy élményt jelentett számukra, bizonyítja a nyolcadikosok ballagása, ahol felejtethetetlen iskolai emlékként még a búcsúbeszédben is megemlítik.

A szülők véleményét pedig az alábbi levélrészlet tükrözi:

„...Szeretném megköszönni, hogy megszervezték és elvitték a gyerekeket erre a nagyon szép erdei túrára! Itthon Annától mindenről csak szuperlatívuszokban hallottunk beszélni – ami ebben az életkorban rendkívül nagy dolog!

Nagyon jó ötletnek tartom, hogy sok előzetes feladatot adtak ki a gyerekeknek, és mivel több nevezetességnak önállóan jártak utána, ezért sokkal jobban oda is figyeltek, amikor beszéltek róla és sokkal jobban értékelték, amikor a helyszínen jártak! Erre igaz szívvel mondhatjuk, hogy nemcsak kirándulás, hanem egy igazi erdei „iskola” volt a gyerekek számára! Mert tényleg nemcsak arra emlékezett a gyerek, hogy hol jártak, mit láttak, hanem arra is, hogy milyen érdekes dolgokat hallottak X nevezetességről, híres személyről.

Tanári szemszögből biztosan nagyon sok munka, szervezés és idegeskedés van mögötte, de nagyon-nagyon megérte a fáradságot, mert igazán sokat okítottak, neveltek rajtuk ez alatt az öt nap alatt!”

Reméljük, hogy még sokáig tudjuk szervezni ezt a humán jellegű erdei iskolát, és nem szűnik meg anyagi jellegű problémák miatt, mert ez nagy veszteség lenne a gyerekek számára.

ÉRTÉKELŐ LAP

1. 1-10-ig terjedő skálán értékeld:

Az osztály teljesítményét: 4
 A csoportod teljesítményét: 6
 Saját teljesítményedet: 8
 Tanáraid munkáját: 9
 Szálláshelyünket: 8
 A kapott ételeket: 6; 4
 Az erdei iskola hangulatát: 10 (+2)

2. Ki dolgozott a csapatodból a legtöbbet? Sorold fel a csapatod tagjait az elvégzett munka (előkészítő és az erdei isk. ideje alatti) sorrendjében magadat is beleértve!

Kata, Zsófi, N. Petra, Sára, Gongor

3. Ki nyújtotta a legjobb teljesítményt? Sorold fel a csapat tagjait a teljesítmény sorrendjében magadat is beleértve!

Zsófi, Gongor, Kata, Sára, N. Petra

4. Ki segített neked a legtöbbet a csapattársak közül?

Zsófi, N. Petra

5. Kinek segítettél te esetleg többször is?

Gongor

6. Mi jelentette számodra a legnagyobb örömet az erdei iskolában?

fürdő, túrák, esti gyűlések, hogy a csoport engem választott a legtöbb dolgozórnak, és hogy királyi udvarhölgy címet kaptam

7. Voltál-e szomorú, miért?

az egyik barátom családott két, a másik barátom nőjében;

az egyik csoporttársam nem nagyon akart közreműködni, ezért nem szeretném még hasonló erdei iskolai programon részt venni?

IGEN IGEN IGEN ☺

9. Hiányoltál-e valamit, milyen tanácsot adnál a szervezőknek, mit csináljanak másképpen?

En szívesen vettem volna részt több túrán.

Több társalgási vagy pihenési időt adnék, minden nap kb. 2x.

10. Jó időpontban volt-e az erdei iskola? Ha te dönthetnél, mikorra tennéd?

Ez teljesen jó volt, persze este azért rendszeren fel kellett öltöznöm. Lehet, hogy május végére szerveztem volna, de ez az időpont is nagyon jó.

1. ábra Értékelőlap

'Iuruk csapat

Élményeim az erdei iskolában

1. Mit tapasztaltál a természetről? (erdő, növények, állatok, madarak rovarok stb; folyóparti élővilág, folyó, rétek) *Azt tapasztaltuk, hogy gyönyörű érintetlen természet volt körre minket, xóval teljesen védett volt minden. Sajnos nem volt nézünk állatokat látni, de sok dolgot tudtunk meg róluk.*
2. Hogyan hatott rád a természet? (színek, hangok, szagok a természetben) *A gyönyörű védett virágok mint pl.: Holdviola nagyon jó illatot árasztottak a lila színe a föld termékeiben teljesen megnyugtatót.*
3. Milyen volt az erdei séta, túra, madárles? Mit láttál, miért tetszett, vagy miért nem? *Az erdei sétákon sok olyan dolgot tudtunk meg, amiken csodálkoztunk, hogy meg nem tudtuk mindent nem tudunk, a madárlesen nagyon szívesen, és a legjobb barátommal mentük.*
4. Szívesebben túrázol majd ezután? Kit vinnél magaddal? tegy madárral isan meg! *Nagyon szívesen, és a legjobb barátommal mentük.*
5. Mit láttál, hallottál, találtál, ami különösen érdekes volt számodra? *Büszkeség érdekes növényt látnunk, a madarak különleges hangjait hallatunk, de a legérdekesebb az Egri vár látogatása volt.*
5. Mi az, ami unalmas volt? *Egyes növények elnevezése nagyon uncsi volt.*
7. Melyik program tetszett a legjobban és melyik a legkevésbé. miért? *A programok közül a Barlangfürdő nyújtotta a legnagyobb élvezetet, a legrosszabb az erdő túrá volt.*
8. Mi hiányzott, amit szívesen csináltál volna? *Értékes bulizás, sok károg felmaradás, TV-tíz esténként, kisit több játék lett volna akkor tökéletes lett volna.*
9. Nehezek voltak-e a feladatok (ha igen, melyik?) *Voltak nehéz feladatok, de a legnehezebb a madárles volt.*
10. Milyen volt a közösség? Jellemezd társaid viselkedését! *Nagyon összetartóak voltak, mindeki kibőlt magából a maximumot, de azért voltak rossz napok!*

Roving in the past and the present (Our „humane” forest school program)

In our presentation we demonstrate how our human discipline themed open-air „forest school” program resuscitates historical events in the present and how it is incorporated in the education and learning process of the elementary school. It helps our students’ comprehensive thinking, improves their competency related skills. Due to the different experiences and dramatic games organised in the actual historical, literary locations the students become an active, contributory part of the chosen era. They live through and at the same time realize the message of the past dedicated to the present, thus they will be suited for understanding and acquiring the importance of respecting, honouring and protecting of our natural and historical values.

MINTAFELADATOK

Diósgyőri-vár TOTÓ

1. A diósgyőri vár fénykora

1 - IV. Béla idején volt

2 - I. Nagy Lajos uralkodásához köthető

x - Luxemburgi Zsigmondhoz köthető

2. Diósgyőrnél vezetett el Lengyelországba

1 - marhakereskedelmi út

2 - posztókereskedelmi út

x - borkereskedelmi út

3. A panoptikumban látható

1 - Szeged városának címer adományozása

2 - A lovagi torna

x - A lovaggá avatás jelenete

4. Az éremverő golyóprés alkalmas

1 - pénzverésre

2 - emlékérem gyártására

x - díszítésre

5. Az utolsó királyné, aki a várban lakott

1 - Luxemburgi Zsigmond felesége – Mária

2 - Hunyadi Mátyás felesége – Beatrix

x - II. Lajos felesége – Habsburg Mária.

6. Diósgyőr ekkor lett végvár:

1 - A mohácsi csatavesztés után

2 - Eger városának eleste után

x - Az ország három részre szakadása után

+ 1 A diósgyőri vár

1 - négytornyú lovagvár

2 - kéttornyú erőd

x - nyaraló-palota volt fénykorában.

Lillafüred TOTÓ

1. Az István barlang teljes hossza

1 - 1043 m

2 - 350 m

x - 550 m

2. A kutatók ezen a kürtőn ereszkedtek le a barlangba: 1 - Macska-lyukon 2 - Kutya-lyukon x - Egér-lyukon 3. Az Oszlopok Termében található ez a cseppkőoszlop: 1 - „Egri Minaret” 2 - „Jancsi és Juliska” x - „Karmester” 4. A barlang legnagyobb ürege a 1 - Kupola-csarnok 2 - Oszlopok csarnoka x - Színházterem	5. A Hámori-tó ennek a pataknek a felduzzasztásával keletkezett: 1 - Szinva-patak 2 - Garadna-patak x - Csele-patak 6. A Lillafüredi vízesés 1 - Közép-Európa legnagyobb vízesése 2 - Magyarország legnagyobb vízesése x - Az Északi-középhegység legnagyobb vízesése +1 A Palota szálló 1 - Neoreneszánsz stílusban épült 2 - Barokk stílusban épült x - Klasszicista stílusban épült

Egri kérdezek-felelek

1. Melyik két királyunk szobra látható az egri székesegyház előtt?
2. Hogyan erősítették meg az épület alapjait?
3. Milyen állattal ábrázolták Szent Margitot a székesegyház kupolájában?
4. Milyen célt szolgált a minaret a török időkben?
5. Hányan védték az egri várat? Mekkora erőt képviselt a török?
6. Mi a kazamata? Hány szintes volt?
7. Hány kilósak az ágyúgolyók a kazamatákban?
8. Milyenek voltak az aknafigyelők és milyen célt szolgáltak?
9. Melyik szultán akarta meghódítani a várat?
10. Milyen vastagok voltak a várfalak?
11. Mi olvasható Gárdonyi sírján?
12. Melyik megyében jártunk, amikor Egerben voltunk?

Állatok a közmondásokban

Sompolyog, mint a

Ritka, mint a

Csapong, mint a

Ordít, mint a

Hátrafelé megy, mint a

Szemtelen, mint a

Lop, mint a

Köti az a karóhoz.

Várja, hogy a szájába repüljön.

Láttam én már karón.....

Bámul, mint az új kapura.

A is jól lakjon, és a káposzta is megmaradjon.

..... melenget a keblén.

Az egyik, a másik

Előre iszik a bőrére.

..... kiált rá.

Mi ez?

Fű? Fa? Virág? Ember?

Ha akarom, fa – ha akarom, ember.

Egy szép nő profilból (oldalnézetből).

Rajzold újra a kapott lapokra ugyanezt kétféleképpen!

Először legyen fa: legyenek ágai, levelei, legyen a kérgének mintázata!

Rajzolj mellé bokrot, virágot, fűvet!

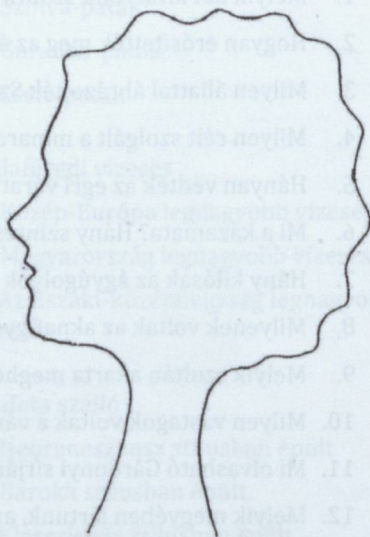
Ügyelj az arányokra! Figyeld a színek, formák különbségét!

Aztán legyen egy női fej kontúrja!

Egészítsd ki a rajzot: legyen szeme, füle, haja, a ruhájának gallérja!

Végül próbálj meg te magad egy „másféle” emberi fát rajzolni!

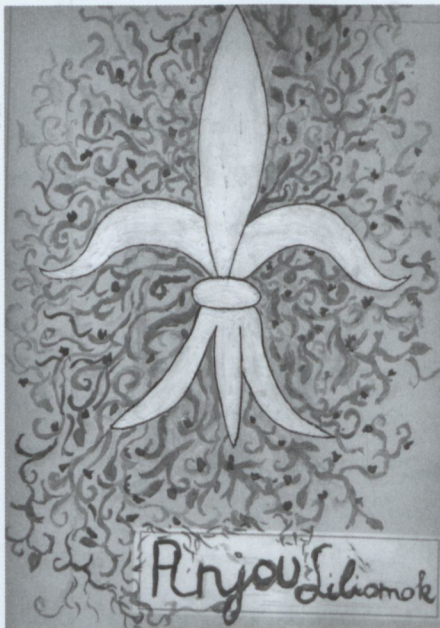
Legyen pl. egy idős férfi profilja, vagy egy göndör hajú mókás kisgyereké!

3. ábra *Mi ez?*

Válogatás a gyerekek munkáiból

Mappaborító

1. kép Mappaborító

Csapatcímer

2. kép Csapatcímer

Induló és csatakiáltás

Hadak villáma

Induló:

Hunyadi a kormányzó,
 róla szól az induló.
 Megveri a törököt
 az hiába könyörög.

Sikelyősei nagyméretű
 nagy hatalmú nemeső
 oszmán népet bergető
 diadalmas törősvető

Csatakiáltás:

Hunyadi a török vend
 benne jó sok volt az erő
 Csapatunk se kizár hiába
 Hajrá Hadak Villáma!

4. ábra Induló és csatakiáltás

Annyu háznál regélünk
 szűgyelj jól ha beszélünk
 Károly Robert háznál
 ma is vele találunk
 Nem félünk mi semmitől
 Csak Marika nemtől
 Feri bácsi vigyora (mesélt)
 (csal) mesélt csak az arcunkra
 Fecskék a legjobbak
 né is (mindig) mindig szívtől
 (báty) Szűcsnéket szeret! a dal
 jöjjön hát a nindal!

5. ábra Induló és csatakiáltás

Az erdei iskola helyszínéhez kapcsolódó eredetmonda

A fehérsas panzió monda

Egyszer régen egy jószerű vándor tévedt egy gyönyörű erdőbe. Igen elfáradt és megehezett. Keresett egy tisztást és lepihent. Megtetszett neki a hely, hát letelepedett: épített magának egy házat.

Élelmét vadászattal biztosította, szorgolt egy böszke párból enyfitette. Egy nap terítés közben észrevett az ablakában egy gyönyörű hófehér sas. A madár halálsan fogadta, amikor a férfi megosztotta vele az ételt. A sas bár elment, de tett egy túszbört a ház körül. Az ember évek alatt meggazdagodott és építtetett egy fogadót. Rengeteg turista fordult meg itt, hiszen a legjobb szállást itt lehetett kapni a környéken.

Telt múlt az idő, a fogadó megöregedett. Végrendeletében megírta, hogy kizárja az itteni fehérsast. Később még egy szörv is állítottak neki a szálloda előtt. ^{ül}

De minden teleholdkor a sas a panzió egyik ablakában és nézi a vendégeket.

6. ábra Eredetmonda

Az erdő fohászának mintájára írt „vizek fohásza”

A vizek fohásza

Ember, engem ne szégyez,
 Mert én vagyok neked az életed.
 Általam lesz örömed,
 Ha te iszol belőlem.

Ha te engem szégyezel,
 Körözted rossz legyen!
 Ha haragom felkelted,
 Nem lesz hosszú életed.

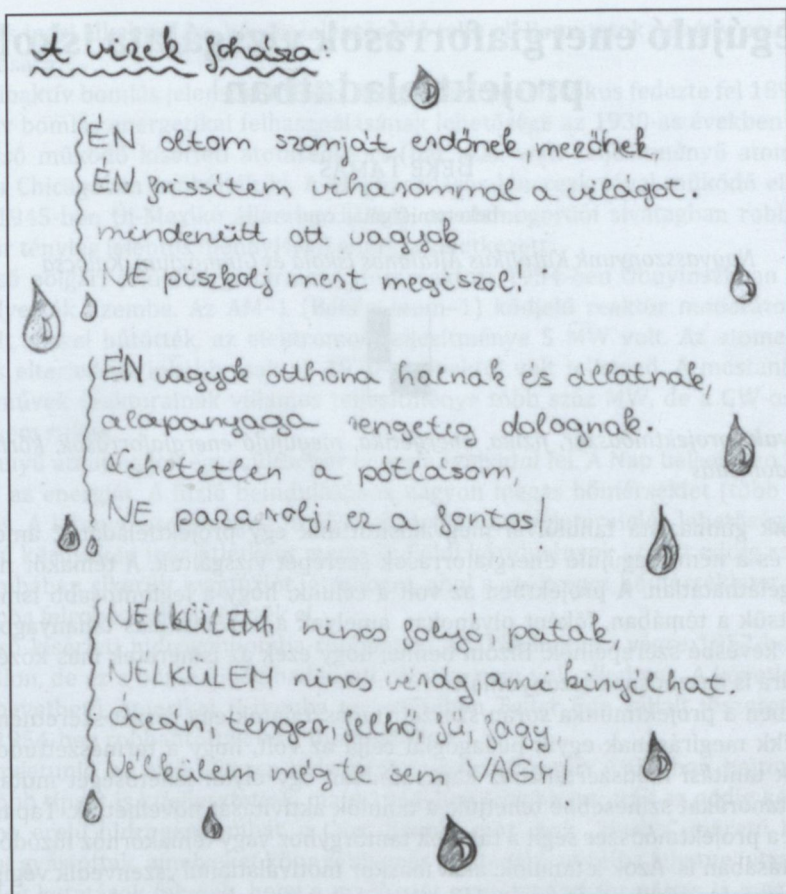
Kedelj úgy, mint családot,
 Védj meg, ha meglátod,
 Hogy szégyez a barátod.
 Védj meg hát családom!

Gyönyörködj bennem,
 Mint gyermek a néten,
 Humperegj bennem,
 Mint kislány a füben.

Fülbemászó csobogásom,
 Anygali tisztaságom,
 Ragy simogatásom,
 Élvezd könnyű hullámom!

Ha te engem vesdesz,
 Hátam örökké élvezd.
 Gondolj egy kicsit rám,
 É's ne szégyezz tovább!

7. ábra A vizek fohásza

8. ábra A vizek fohása